

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kaj — in kako?

Dandanes preboleva ves svet in z njim vred tudi mi težko gospodarsko krizo in podoba je, da postaja položaj širokih množic toliko težji in neprijetnejši, kolikor več nasvetov za omiljenje krize se poraja v glavah poklicanih in nepoklicanih svetovalecev in gospodarskih poznavalcev.

Nekaj časa smo poslušali (in tudi poskušali) z »edino-zveličavnim«
gospodarskim naukom o »autarkiji«, češ če bomo imeli v vsaki deželi dovolj hrane in dovolj industrijskih izdelkov, bodo ljudje srečni in zadovoljni, ker bodo imeli doma vsega dovolj.

Praksa pa je pokazala, da se je iz tega nauka rodila še večja gospodarska stiska kakor smo jo imeli prej. Zato poskušajo razni gospodarski strokovnjaki rešiti »krizo«
na ravno nasproten način: ne »autarkija«, ampak prosta in svobodna izmenjava blaga med državami naj omogoči ljudem zopet delo, zaslužek in prijetnejše življenje kakor ga imamo sedaj.

To se pravi z drugimi besedami: Pustimo vse novotarije in vrnimo se zopet nazaj na stara, preizkušena pota!

Drugod zopet so poskušali potolažiti lačne množice z novimi političnimi sistemi. Odpravljali so »stare in preživelo demokracije«, odpravili so parlamente itd., na njihovo mesto pa so postavili stanovsko ureditev držav in vsakovrstne fašizme. Od novih oblik javnega življenja so si obetali tudi novo stvarnost in novo življenje in »novega človeka«.

Danes pa vidimo, da tudi ta recept za obnovo gospodarskega življenja ni kaj prida. Je to tako, kakor če Janez obleče v nedeljo novo obleko: obleka je druga, Janez pa ostane Janez,

ker obleka izpremeni samo njegovo vnanost, notranost pa ostane taka, kakršna je bila! V Italiji in v Nemčiji izpremembna političnih sistemov ni gospodarskega življenja prav nič izboljšala — rajši še poslabšala —, kajti gospodarski razvoj gre svojo pot in ni prav nič odvisen od tega, ali vlada v kakšni državi monarh ali samozvan diktator ali pa svobodno izvoljeni predsednik.

Takozvana »čista«
ali »visoka«
politika torej ne more rešiti nobenega gospodarskega vprašanja; to nalogo opravi lahko samo pametna gospodarska politika, ki pa mora biti nujno v vsaki državi drugačna, ker živi vsak narod (država) v drugačnih gospodarskih pogojih. Kakor mora imeti vsak človek čevlje narejene po meri svoje noge, če noče trpeti na obtiščanjih, tako mora imeti tudi svojo gospodarsko politiko, ki temelji na gospodarskih razmerah svoje lastne države. Vsako slepo posnemanje tujega je v tem oziru neprimerno in škodljivo.

V napako slepega posnemanja tujine smo zabredli žalibog tudi mi. Nekaj časa smo uganjali politiko »autarkije«
in smo na vso moč podpirali »domačo«
(?) industrijo, popolnoma pa smo puščali pri tem v nemar agrarni značaj naše države. Ta pot se je pa že do danes izkazala za nas kot neprimerna in škodljiva, ker nam ni prinesla močne industrije, pač pa je silno oškodovala naše poljedelstvo, ki danes ne more ne naprej ne nazaj.

Zato pa nam ne preostane nič drugega, kakor da vso svojo gospodarsko politiko spremenimo iz temelja in da začnemo enkrat voditi namesto industrijske agrarno gospodarsko politiko, ki edina ustreza naši gospodarski strukturi.

Kmetska slavnost v Brežicah

Zborovalo je nad 3000 kmetov

Preteklo nedeljo (12. t. m.) se je vršilo v Brežicah veliko politično zborovanje, na katerem sta o političnem in gospodarskem položaju obširno poročala ministra n. r. Ivan Pucelj in dr. Albert Kramar in več narodnih poslancev.

Zborovanje je bilo jako številno obiskano, ker so se ga udeležili ljudje tudi iz jako oddaljenih krajev. Pred zborovanjem so se zbrali in razvrstili ljudje v veličasten sprevod s številno konjenico in kolesarji na čelu, v sprevodu samem pa je sviral več godb živahne koračnice.

Na zborovanju je govoril najprej minister dr. Albert Kramer, ki je točko za točko zavračal neosnovane trditve nasprotnih organizacij »da vlada nič ne dela«. Našteval in pojasnjeval je v podrobnostih vse zakone in uredbe, ki jih je vlada izdala zadnja leta, da utrdi politični in gospodarski položaj naše države doma in v svetu. To se je vladu tudi v znanju meri posrečilo, zlasti glede zunanje politike.

Minister Pucelj pa je ponovno ostro nastopil proti raznim zastrupljevalcem javnega mnenja,

ki namenoma trosijo po svojih shodih laži o vseh današnjih predstavnikih javnega življenja, samo da bi mogli iz zmede kovati politični kapital za sebe. »Zakaj ne nastopjo ti ljudje tako, da bi se pogledali iz oči v oči?«
je vprašal govornik, »in zakaj ne govore določno, tako da bi se lahko videli pred sodiščem?«

Posebno obširno pa se je bavil govornik z vprašanjem našega denarstva, zlasti s posojilnicami in s hranilnicami, kjer leži danes do 3 milijarde našega »zamrzlega«
denarja. Pri tej priliki je govornik znova postavil svojo staro zahtevo po depolitizaciji vsega našega denarstva, kar bi vse poslovanje naših denarnih zavodov silno pocenilo, na drugi strani pa bi enoten nastop vsega našega organiziranega denarstva ne mogel ostati brez pozitivnih posledic, da bi se zopet vrnilo zaupanje in da bi morali tudi državni denarni zavodi posvetiti našemu denarstvu vso svojo pozornost.

Izvajanjem ministra Pucelja so zborovalci sledili z največjo pazljivostjo; saj je govoril o stva-

ri, ki sega globoko v življenje vsakega našega gospodarja, zlasti kmetskega.

Večina zborovalcev je bila namreč kmetska — to se nam zdi potrebno še prav posebno naglasiti. Če kje in kedaj, se je pokazalo v Brežicah, da je pravi nosilec vsega našega javnega življenja kmet in brez kmetov ni mogoče nobeno zborovanje, ki naj kaj pomeni. Doseči bo treba le še to, da kmetje ne bodo le na zborovanja hodili, ampak da bodo potem tudi sami s svojo glavo pretehtali in preudarili, kar so slišali na eni in na drugi strani, potem pa naj sodijo sami, po svoji izkušnji in pameti. Kmetje se morajo začeti zavedati, da so oni sami tisti, ki imajo odločitev o vsem v svojih rokah, ker oni volijo poslance, ki delajo zakone, po katerih se morajo oblastva ravnati! Če se bodo kmetje začeli tega zavedati, bodo imeli take postave, kakršne so njim v prid, prej pa ne!

Nove gospodarske uredbe

Kakor poročajo iz Beograda, je vlada izdala tri nove, važne uredbe gospodarskega značaja, in sicer:

1. uredbo o maksimiranju obrestne mere;
2. uredbo o državni kontroli nad karteli, in
3. o popraviljalnicah v industrijskih obratih.

Uredba o maksimiranju obrestne mere se ne nanaša na tiste dolgove kmetov, ki spadajo pod določbe zakona o zaščiti kmetov in tudi ne na denarne zavode, ki stoje pod zaščito glede denarnih zavodov. Zato bomo o tej novi uredbi poročali več v prihodnjih številkah.

Glede kartelov,

ki so doslej silno podraževali industrijske izdelke, pravi uredba, da so načelno prepovedani.

Ustanovitev kartelov sme pa minister za trgovino dovoliti v izjemnih slučajih. Za ustanovitev kartelov pa so potrebne posebne pismene pogodbe, ki jih mora odobriti minister za trgovino.

Kartele pa bo vlada kontrolirala, stroške za nadzor pa bodo morali nositi karteli.

Prepoved popravil v industrijskih obratih.

To se tiče pri nas v prvi vrsti tvrdke Bafa. Uredba pravi, da je industrijsko-tvorniškim obratom prepovedano popravljati obleko in obutev. To velja tudi za njihove podružnice. Dovoljene so samo malenkostne izpremembe med prodajo.

„Železna pest“ v Avstriji

Avstrijska vlada je izdala ukrep, da morajo biti takoj odpuščeni iz služb, in sicer iz javnih in zasebnih, vsi tisti, ki so sodelovali pri uporabi 25. julija. Državni komisar ima n. pr. pravico delodajalcem, ki so proti vladi, odtegniti razne koncesije itd., delavce pa pognati na cesto. Na podlagi tega ukrepa so že nekaj tisoč učiteljev in uradnikov odslovili iz službe brez pokojnin.

Likvidacija agrarne reforme

Odškodnina za agrarne parcele — Prostovoljen odkup

Z zakonom od 19. junija 1931 s spremembami istega leta in 24. junija lanskega leta smo končno veljavno prišli agrarni interesenti na zeleno vejo, akoravno niso bile naše zahteve v celoti sprejete. Slej ko prej stojimo na stališču, da je v Dravski banovini popolnoma zadosten poljedelski maksimum 50 lia, dočim bi bilo veleposestniku prepustiti samo 200 ha gozda. Kako se je postopalo glede izvedbe zakona, kolikor se tiče gozdov, nočemo tega danes načeti, to prepuščamo raje zgodovini in se za sedaj zadovoljujemo z doseženim. Vsekakor pa je potrebno, da se zadeva z razlaščenimi gozdovi vendar enkrat likvidira in izvede razlastitev po predpisih zakona.

Zakonita odškodnina

S tem zakonom smo dosegli, da se je količnik znižal od prejšnjih 160 na 120, torej za eno četrtino. Zaslugo za to znižanje je pripisati organizaciji agrarnih interesentov, katera se v tem oziru ni ustrašila nikake borbe in je vložila v to vso svojo moč in svoj trud.

Odškodnina temelji na katastrskem čistem donosu. Kot osnova je vzeta katastrski čisti donos drugega razreda za posamezne kulture in je določeno, da je krona enaka dinarju. Katastrski razredi, katerih je osem, tvorijo štiri agrarne razrede. Odškodnina za posamezne razrede je tedaj sledeča:

Katastrski razred 1. in 2., agrarni razred I. odškodnina (krona enaka dinarju) čisti katastrski donos 2. razreda krat 120; 3. in 4. II., odškodnina I. razreda manj 20 odstotkov; 5. in 6., III., odškodnina II. razreda manj 20 odstotkov; 7. in 8., IV., odškodnina III. razreda manj 50 odstotkov.

V nekaterih slučajih cena ne bode odgovarjala kvaliteti zemljišča, vendar se to ne da popraviti, ker zakon ne predvideva kake izjeme.

Z ozirom na zahtevo agrarnih interesentov od najrazličnejših strani naše banovine, hočemo podati v naslednjem navodila, kako se imajo isti zadržati ob priliki likvidacije agrarne reforme.

Za vsako veleposestvo je točno odrejeno, kolika površina se ima razlastiti. Nato se imajo določiti agrarni subjekti (interesenti) in zemljo podeliti. Ko je vse to dovršeno, predvideva zakon dvoje načinov, na podlagi katerih pridejo agrarni interesenti do zemljknižne lastnine, in sicer:

a) da odkupijo dodeljeno zemljišče v smislu § 36. zakona od veleposestnika neposredno ali pa,

b) da se to zemljišče uradno razlasti v smislu § 56. zakona v korist agrarnega interesenta.

Prostovoljen odkup

Po § 36. zakona je svobodno dano, da se agrarni interesent in veleposestnik sporazumeta glede višine načina plasiranja odškodnine. Take sporazume je treba sklepati v obliki kupnih pogodb, katere postanejo veljavne šele, ko jih odobri ministrstvo. Take pogodbe, za katere se ne plača nikaka državna, niti samoupravna taksa od strani interesentov, se morajo sklepati samo pred uradnim postopkom, navedenim pod 6 in ima veleposestnik plačati 5 odstotkov v kolonizacijski fond kmetijskega ministrstva.

Razlastitev in odškodnina po zakonu

Ako pa ne pride do sklenitve pogodbe v smislu § 36., tedaj se ima zemljišče razlastiti v smislu § 56. Pri tem načinu likvidacije plača interesent odškodnino v 3 letih v enakih letnih obrokih s 5-odstotnimi obrestmi. S tem se odškodnina v tej dobi podvoji. Zraven tega ima plačati agrarni interesent 4 odstotke od odškodnine v kolonizacijski fond a veleposestnik 10 odstotkov in več, kar je odvisno od velikosti

celokupne njegove poljedelske zemlje. Drugih državnih in banovinskih taks tudi pri tem načinu likvidacije ni predvidenih.

Za agrarnega interesenta je velike važnosti odločiti se, za kateri način likvidacije naj se zavzame. Veleposestnik prejme, ako pride do sklenitve pogodbe po § 36., denar na roke, dočim mu plača država v nasprotnem slučaju z obveznicami. Jasno je, da bode vsak veleposestnik prevzel za odvezto mu zemljišče rajši denar, kot pa vrednostni papir, posebno z ozirom na današnje pomanjkanje gotovine. Ako reflektira veleposestnik na to dobroto, tedaj mora iti interesentu na roko in mu mora, od uradno določene odškodnine znižati kupnino vsaj najmanj od 25 odstotkov do 30 odstotkov, oziroma za eno tretjino. Ta procent znižanja mora biti seveda odvisen od načina plačevanja. Kolikor daljši je rok odplačevanja, toliko manjši naj bo popust v odstotkih. Na vsak način pa se ne priporoča sklepati pogodbe, kjer se za odplačevanje zahtevajo visoke obresti.

Kdaj naj se agrarni interesent spusti v pogajanja?

Na drugi strani je način likvidacije odvisen tudi od agrarnega interesenta samega. Le on sam lahko ve ali bo mogel z ozirom na svoje finančno stanje, pogodbo izpolnjevati ali ne. —

Ako tega ne bi zmožel, potem je boljše, da se zemljišče razlasti in da ga odplačuje v 30-letnih obrokih državi. Z ozirom na dolgoletno odplačevalno dobo mu bo ta način odplačevanja lažji, akoravno ga bode obremenil s 5-odstotnimi obrestmi.

Predkupna pravica Priv. agrarne banke

Važno je, kar agrarni interesenti danes mogoče še ne vedo, da bo vključena pri vseh onih, ki dosežejo zemljišče potom države, prepoved obremenitve in prodaje tega zemljišča, dokler ne plačajo odškodnine državi v celoti. Pri vseh zemljiščih pa, ki se prenesejo od veleposestnika na agrarnega interesenta, se ima vključiti predkupna pravica za 10 let v korist agrarne banke. To se pravi, da ako hoče interesent tako zemljišče prodati, ga mora v prvi vrsti ponuditi v nakup agrarni banki. Šele če se ta izjavi, da ne reflektira nanj, potem lahko razpolaga interesent svobodno z njim.

To poslednjo klavzulo je zakon zagotovil iz razloga, da se prepreči vsaka spekulacija z agrarnim zemljiščem, ker je cilj agrarne reforme, da dobe zemljo samo taki interesenti, ki jo v resnici rabijo samo za svojo lastno potrebo in ne kot objekt spekulacije.

S tem so podane kratke smernice za agrarne interesente, pa naj se obrnejo v kočljivih slučajih za svet na Zvezo agrarnih interesentov v Ljubljani, katera jim bo šla ravnotako kot dosedaj tudi v bodoče rada na roko.

Veličastna kmetška slavnost na Krškem polju

Na zgodovinskem Krškem polju se je zbralo nad 10.000 kmetov. Mogočna manifestacija za kmetško misel

Na Velikega Šmarna dan se je zbralo na zgodovinskem Krškem polju okoli 10.000 zavednih kmetov, da proslave spomin na one svoje tovariše, ki so pred 400 leti dali svoje življenje v težki borbi za kmetške pravice. Kmetje so bili takrat pač premagani, a njihova velika misel ni umrla, ampak je mogočno vzplamtela v dušah vseh slovenskih kmetov.

Prijazno Krško je bilo vse v zastavah. — Ljudje so se zgrinjali trumoma od vseh strani, deloma peš, večina pa na lepo okrašenih vozovih. Dopoldne so si ljudje ogledovali razstavo konj, ki sta jo res strokovnjaško organizirala predsednik konjerejskega društva za Dravsko banovino posl. Lovro Petovar in načelnik kmetijskega oddelka pri banski upravi g. inž. Zidanšek s pomočjo vseh živinozdravnikov iz bližnjih okrajev.

Na razstavo so pripeljali nad 1000 konj, od teh pa so jih odbrali 138; nagrade pa je dobilo 58 konj; v skupnem znesku 4000 Din. Razstava, ocenjevanje in razdelitev nagrad je trajalo celo dopoldne.

Takoj po kosilu pa se je začel premikati iz Krškega na Krško polje veličasten sprevod. Otvorili so ga kolesarji, tem so sledili konjeniki, krška gasilska godba, prapor Zveze kmetijskih fantov in deklet, za praporom pa predsedstvo Zveze s kosci in grabljicami, nato pa se je zvrstila skoro nepregledna množica okrašenih voz s prizori iz kmetškega življenja. Sprevod je tisočglava množica ob dolgi poti navdušeno pozdravljala.

Na Krškem polju so se med tem zbrali minister Ivan Pucelj, senatorja dr. Rajar in dr. Rožič, potem pa poslanci Dermelj, Koman, Mravlje, Ivan Dobrovoljec iz Dugega sela in novomeški župan dr. Režek.

Bana dr. Marušiča pa so sprejeli in pozdravili ob vходу na slavnostni prostor vsi okoliški župani z odborniki in številni zastopniki društev kmetijskih fantov in deklet.

Zborovanje je otvoril in vodil predsednik

priljubljenega odbora g. Anton Gliha iz Krškega. Kot prvemu je dal besedo pokrovitelju slavnosti banu dr. Marušiču, ki je v vnesenih besedah govoril o velikem pomenu kmetške misli, ne samo za kmete, ampak za ves naš narod, minister Pucelj pa je govoril o pomenu kmetijskih praznikov za dvig kmetške stanovske zavesti. V imenu hrvatskih kmetov je govoril poslanec Ivan Dobrovoljec, ki je naglašal potrebo sloge in edinosti med kmeti po celi državi, ker jih vse vežejo skupne potrebe in koristi. V istem duhu sta govorila tudi še poslanca Koman, ki je pozdravil zborovalce v ognjevitem govoru v imenu Zveze slov. kmetov, in Dermelj, ki se je kot domačin zahvalil množici za sijajno udeležbo. Svoj govor je zaključil s toplim pozdravom na vladarja, nato pa je godba zaigrala državno himno.

Po zborovanju so se pričele velike konjske in kolesarske dirke. Konjskih dirk je bilo šest, ki so se vse končale s prav lepim uspehom. Prav tako dobro so se odrezali kmetijski fantje-kolesarji. S tem je bil spored slavnosti končan, po slavnosti pa se je razvila na obširnem prostoru prava kmetška veselica, ki je tudi precej nagajivo vreme ni moglo motiti; vsi udeleženci slavnosti pa so odhajali domov z okrepljeno zavestjo, da kmetška misel prodira vedno globlje do svoje končne zmage.

Največja elektrarna na svetu

Ob reki Colorado grade Amerikanci elektrarno, ki bo bržkone največja na svetu. Elektrarna bo na vodo. Centrala bo imela 17 generatorjev, vsak od teh pa bo proizvajal 110.000 konjskih sil, skupaj torej nad 2 milijona konjskih sil. Največji generatorji, kar jih imamo doslej, so bili postavljeni v Rusiji in so imeli po 104.000 konjskih sil.

Zloraba podpor

Dandanes ni nič nenavadnega, če beremo v časopisih, koliko premoženja je zapustil ta ali oni »revež«, ki je celo svoje življenje beračil ali pa živel od javnih podpor.

Taki slučajni tudi pri nas niso redki. Družina, v kateri se je odigral zverinski umor v Ljubljani, je tudi živela tako »revno«, da ji je celo mestni magistrat nekajkrat naklonil podporo, doma pa so imeli hranilne knjižice za več kot za 100.000 dinarjev.

Tudi neka 80letna starica je prejela več let javno podporo po 100 Din na mesec. Nekemu svojemu sorodniku pa je posodila 100.000 dinarjev, da je dobila pri njem »kote«.

Take zlorabe podpor pridejo največkrat na dan pri zapaščinskih obravnava. Zato pa so sedaj sklenili, da bo občina vsakega podpiranca javila sodišču, in če se bo izkazalo pri zapaščinskih obravnava, da so imeli podpiranci denar, ga bodo morali vrniti z obrestmi vred.

Taki ukrepi bi bili primerni tudi na deželi.

Najboljše pa bi bilo beračenje kratkoma prepovedati, ubožce pa spraviti v posebne zavode.

Nekaj prakse iz kmetijske zaščite

Za nami je precejšnje obdobje, odkar je pod naslovom o zaščiti kmetov-dolžnikov izšel prvi zakon, ki je odložil najprej izvršbe in v končni obliki 23. novembra 1933 spremenil celo način plačila dolgov (12 letni obroki).

V pravniških krogih so že spočetka zamerali vsem odredbam zaščitnih zakonov nejasnost, pomanjkljivost in enako obravnavanje vseh dolgov.

Ta zamera je v teku časa prešla gotovo na vse, ki se udeležujejo gospodarskega življenja. Nekaj hib, ki so prav tehtne, sem mogel dognati v različnih pravnih sporih. Pomisleki, ki so izraženi, lahko pridejo v razgovor.

Kdo je kmet. Ker je v zakonu najprej povedano, kdo naj se smatra za kmeta, načnem tudi jaz uvodoma to vprašanje. Opazil sem, da so denarni zavodi s praviimi kmeti hitro prišli skupaj in jim priznali olajšave. Toda težje je bilo z gostilničarji, protokoliranimi lesnimi in živinskimi trgovci in podobnimi poklici. Ti so dobivali kredite za trgovino, so jih tam uporabili, za vrnitev pa je že prišla prav zaščitna uredba. Pri občinah so dobivali potrdila in pritožbe so obležale. Samo do banske uprave gre pritožba, dalje ne. Rok je pač določen za pritožbe, ni pa roka za rešitve. Upnik trpi torej lahko v nedoglednost škodo. Izgublja se mnogo časa, ki je brez haska. Dolžnik le medtem lahko svojo imovino zakrije, prenese in je tako zaščita večkrat razlog izrabljanja. V drugo se mi zdi napačno, da ne rešujejo o lastnosti kmeta sodišča. Ta bi mnogo hitreje reševala spore o tem, ali se komu prizna ugodnosti ali ne. Preiskovanje merodajnih okoliščin bi šlo z največjo avtoriteto izpod rok, ker dolžniki ne bi mogli računati, da bo politična oblast vsled dopustnosti svobodnega predvarka izdala kdaj kakšno odločbo, ki bi bila le politično dobra, a stvarno nepravilna.

Vobče bi bilo to stvar urediti drugače. Določil naj bi se splošen rok za prijavo onih, ki si žele kmetijske zaščite. Po preteku roka bi naj občina ali kaka druga oblast objavila svoje zaščitence, proti temu naj bi bila dopustna pritožba na sodišče, morebiti samo v eni stopnji. Kdor opusti prijavo ali ga sodišče ne sprejme, stopi med navadne dolžnike. S tem bi se ustanovila trajna podlaga za vse dolžnike in upnike.

Vrste dolgov, upnikov in dolžnikov. Domalega vsi dolgovni so enako zaščiteni. Obstoji le malenkostna razlika, ki v gospodarski splošnosti ne tehta mnogo. Vsi upniki morajo čakati, vsi dolžniki lahko odlašajo s plačili. Pri silni različnosti izvorov dolga in ravnotaki raznolčnosti plačilne sposobnosti je sicer težko potegniti pravilno črto; toda nekaj več izjem iz za-

ščite bi bilo gotovo treba postaviti. Posebno, če gre za majhne zneske. V zapaščinah ali izročilnih pogodbah so na primer majhne vsote namenjene otrokom, ki ne dobe posestva. Vsote so pa le take, da jim dopuste poskrbeti za boljši obstoj, za ustanovitev domačega praga, pričetek obrti. Z obroki ne bodo prišli nikamor, so jim izgubljeni. Prevzemnik torej, ki ima že itak prednost, jo dobi na škodo enakopravnih sorodnikov sedaj še toliko več. Zlasti je hudo, če lahko plača, a neče. Nisem malokrat videl koga, ki je javno zapravljaj in se posmehoval takim revežem. Bilo bi tedaj nujno potrebno, v tej smeri spremeniti zakon. Posebno pa naj bi za one dolžnike, ki lahko plačajo, ne veljala zaščita. Denar, ki so ga prejeli od zadrug, je morebiti stokrat bolj nujen za vlagatelja kot za dolžnika. Ali naj vlagatelj trpi za nekatere brezvestne zadrugnike? Smisla dalje nima, držati vse one ljudi pod zaščito, ki so za plačilo sploh nesposobni in imajo preobremenjena posestva. Ti morajo prej ali slej zapustiti svoj dom, pa bi bilo bolje da preje, nego da še celih 12 let zadržujejo upnike. Vrednost posestva se bo nadalje manjšala, delavnosti tak človek ne kaže. Usoda je sicer trda, toda obotavljanje je v takem primeru vsem v škodo. Pri upnikih naj bi se iz zaščite vzele naše denarne zadruge. V njihovih knjigah je zapisan itak le kmetijski denar. Če se hoče koristiti tem zadrugam, naj se jim omogoči, da one prvenstveno izravnajo obveznosti med kmeti. To bodo dosegli, če se jim dajo krajši roki za izterjavo ali pa s preskrbo cenčnih kreditov. Če bo položaj nespremenjen, pa zadruge od sebe ne bodo oživele, tudi takrat, če bi se združile. Zakaj ena zadruga brez denarja, ki se združi s sebi podobno, zgubi le svojo samostojnost, a ne pridobi ničesar.

Zavarovanje terjatev po uredbi sicer ni prepovedano. Toda upnik, ki je bil dober, pa se doslej ni zavaroval, ker se je nadejal skorajšnjega povračila, je le preveč udarjen. Saj mora sam plačevati stroške zavarovanja, čeprav je storil dobroto dolžniku. Za marsikatero terjatve bo še nadalje v veljavi obvezno poklicno zastopstvo (po odvetniku, notarju), pa bo moral upnik poleg izgube obresti in možnosti takojšnje izterjave, še plačevati zavarovalne stroške. Ravno v zadnjih časih se namreč vidi, da dolžniki niti nočejo podpisovati listin, sposobnih za vknjižbo in se dajo tožiti, s čimer povzročijo upniku škodo. Nagajivi dolžniki, kakor tudi oni, ki jih stroški ne bi preveč prizadeli, bi morali le-te vračati upnikom, če se zavarujejo za svoje terjatve s tožbo.

Popust pri predčasnem plačilu dosedaj ni

izvabil zadnje gotovine s kmetov v mesto. Če oblast ne preskrbi živahnejšega obtoka, bo gotovina vsak dan dražja in verjetnost poprejšnjega plačila vsak dan manjša. Ta ugodnost bo torej ostala povsem teoretičnega pomena.

Splošna hiba. Podobne prilike so bile v marsikaki drugi državi, ki je močnejša ali šibkejša od naše. Toda poročila, ki smo jih od tam brali, povedo, da so vse države brez izjeme zbrale vse sile, da so obdržale denar v obtoku. Zakaj, kakšne žalostne posledice rodi skrivanje denarja, vidimo čimdalje jasneje. Zaščitne odredbe vseh vrst pa pri nas niso niti imele namena, poživiti denarno kroženje. Imajo marveč značaj odlaganja. Kakor pa odlaganje v zasebnem življenju rodi slabe posledice, take in toliko slabše, kolikor je večja prizadeta skupina, pa imajo v javnem življenju.

Vsi vemo, da zgolj z odložitvijo plačil ne bomo zavrteli gospodarskega dela. To more storiti le skupina, kakor je država, in le s sličnimi ukrepi, kakor so jih že dovolj za vzgled pokazale druge države. Menda bodo tudi pri nas spoznali, da je vseobči zastoj izvor večne škode za vse zasebnike (od teh 80% kmetov) in torej že radi njih za celo državo.

Tisti, ki drže v rokah oblast, jo drže zato, ker so pametnejši in sposobnejši. Naj torej tudi store, kar je v razmerju z njih večjo sposobnostjo in pametjo. Vsaj naj kaj poskusijo. Nič ni težjega, kakor biti priča narodove pasivnosti. Če narod vidi vzgled, se bo predramil. Takrat bomo prenesli zaščito na tisto polje, ki je za nas povsem nepreiskano, ki pa je gotovo izvor današnjega stanja. Takrat ne bodo plačila dolgov zadrugam nič več potrebna odloga. Ko bo kmet kupoval industrijske proizvode po njih resnični vrednosti, bo videl, da niso dražji od njegovih in bo kos svojim obveznostim.

Čakati, da se razmere same od sebe popravijo, pomeni v današnjih dneh, ko vse sloni na kreditu, vsesplošno izgubo. Čimprej mora stopiti v življenje ustanova, ki bo odpravila pomanjkanje kredita. Na ta način bodo ustvarjeni prvi pogoji za vrnitev zaupanja.

Šola in nalezljive bolezni

Mestni zdravnik v angleškem mestu Cordiff, kjer je središče angleške premogovne industrije, je ugotovil, da so otroci nalezli v šoli več kot polovico obolenj na škrlatinki in davici; kino in druga zbirališča mladine so v tem oziru mnogo manj nevarna. Ni pa znan noben slučaj, da bi bili otroci nalezli omenjeni dve boleznici na železnici ali pa vsled tega, ker so nosili staro, obnošeno obleko.

Kaj je sramotno? — Koga naj bo sram?

»Domoljub« je pod mastnim naslovom »Naša sramota« napisal uvodnik, kako pri nas »občinski reveži umirajo na gnoju in od lakote«!

Pa kaj ga je le tako podžgalo, da kliče ogenj in žveplo na slovenske (kmetijske) občine? Ali je bil kje kakšen shod »županske zveze«, ali anketa (razgovor) izvedencev, ali je izšla kaka statistika o preskrbi občinskih preskrbovancev, ali pa je »Domoljub« sam doživel kake take gorostasne slučaje? — Nič tega! Ampak — treba je bilo napolniti prvo stran lista; najbolj privlačno pa je zabavljanje in par debelih ocvirkov na vrhu in — mene poslušajte! — domislil si je »Domoljub«, da je bral v jeseni svetomohorsko povest o pretresljivi usodi občinskih revežev, o dveh sestrah, ki sta desetletja pridno delali v mestu, prinesli tudi domu za stare leta nekaj kron, ki pa niso bile več krome (tisti v dobrih službah so pa vsi vpili »krona je krona« in nihče jim v javnosti ni ugovarjal! Op. pisca), tisti dve sta se naenkrat znašli kot občinski revši na ramah domovinske občine. Ta je skrbela za nji tako, da je prva umrla kmalu od lakote v hlevu na gnoju, druga pa ne dolgo za sestro, pa tudi ne dosti bolje. Pisatelj pravi, da se je to zgodilo v Belokrajini, »Domoljub« pa si zdaj ni upal povedati kje, ker je bil že v jeseni dobil iz Belokrajine oster protest zoper to povest. Pisatelj (Malešič) popisuje tudi občinske seje in občinsko uradovanje: vse pa tako spačeno, da bi se jaz ne upal več prikazati se v domačo občino, če bi bil tak pamflet nad rojaki zagrešil. Par let sem tudi jaz preživel med Belokranjci, pa rečem: Tudi ne ene slabe ali grde poteze njih značaja nimam v spominu, pač pa se spominjam, kako sem kot 26 leten, po 16 letnih šolah, sedeč med belokranjskimi možmi, poslušal in se čutil tako majhnega in nezkušenega in se bal, da med njihovimi modrimi pogovori, ki so bili kar govori, ne bi sam katero neumno znil.

Res je od takrat minilo 40 let. Pa da bi bila 40 letna izobrazba v šoli, v cerkvi, v društvi iz

teh modrih, pridnih, dobrih, prevdarnih mož in žena, fantov in deklet naredila take, kakor so izmaličeni od Malešiča ne bom nikdar verjel. Toda pisatelju še ne zamerim toliko; on hoče in mora biti »sodoben«. In sodoben pisatelj ne sme več pisati lepih povesti, v katerih se kaj lepega (pa tudi kaj hudega) zgodi; v sodobni lepi literaturi ne sme biti lepe poteze, dobrega značaja; sodobni pisatelj mora »doživljati« in »slikati« samo grdobijo, hudobijo, pregreho, strast in silo. Pravijo, da občinstvo to hoče. Drugi zopet pravijo, da je treba občinstvo vzgajati, da bo sprejelo dobro zdravo dušno hrano. Mislim, da je velika večina mladine in starine taka, da bi rada čitala dobre povesti, če bi jih dobila. Seveda, ložje je spisati ali naslikati kaj grdega, kakor kaj lepega. Če pa že moderni pisci morate pisati, kar »doživljate« v beznicah in kloakah življenja, pa vsaj tega, kar ste tam v resnici ali v fantaziji doživeli, nikar ne popisujte kmet-skemu ljudstvu, ali vsaj ne pričakujte, da bo kmet tak umeten gnoj kupoval in naj bo tiskan v še tako sveti tiskarni.

Najhujše pa je zagrešil »Domoljub« sam, ko je pristavil tele lažnjive, brezčutne, brezsrčne, naravnost zločinske besede: »Pa to (da občinski reveži umirajo od lakote na gnoju) ni samo pretresljiva povest, kajti življenje nam dan na dan poraja na stotine takih in še hujših resničnih zgodbi!« Ali se zavedaš »Domoljub«, kaj si znil? Pri nas, praviš, ali na Kranjskem, ali na Slovenskem ali v Jugoslaviji?

»Naša sramota!« — debelo tiskaš! Torej pri nas, ne na Kitajskem ne na Ogrskem, pri nas, praviš, dan na dan stotine občinskih revežev in rev umira od lakote v hlevu na gnoju! »Domoljub« podčrtaj si debelo in rdeče te besede in deni tisto številko od 8. avgusta v okvir. Sicer bomo pa tudi mi skrbeli, da ne pozabiš, kdaj si tako pavšalno in tako brezvestno sramotil svoj narod!

A.

Ali je res?

Dan na dan beremo, da smo v gospodarstvu zaostali za drugimi narodi, ker smo po vojni, pijani zmage in navdušenja pozabili popolnoma na naše lastno gospodarsko udejstvo. In če se vprašamo: Ali je to res — moramo odgovoriti, če smo iskreni: Res je!

Kar je pri nas dobrega in trdnega, to je last tujcev. Tujci nam režejo kruh.

Tako smo zaostali tudi v poljedelstvu in noben napredek se nas ne prime. Mi ne moremo pokazati kar ni, o čemur bi lahko rekli: To je naše!

Kar imamo — in mi imamo mnogo — tega nihče v svetu ne pozna. Kar je našega, to pozna svet samo pod tujim imenom...

Mi prodajamo n. pr. naš les v Italijo, ravno tako tudi našo živino itd. in sicer vsega toliko, da porabi Italija vsega pri nas kupljenega blaga polovico — drugo polovico pa prodajajo Italijani v Francijo, v Egipt, v Sirijo in drugam... kot svoje italijansko blago.

Tako grešimo leto za letom. Če pa svojega blaga ne prodamo, se jezimo rad vlado, nad ministri itd., samo svoje lastne napake ne vidimo.

Zakaj pa svojih napak ne vidimo? Ker se nečemo učiti! Slabe izkušnje nas ne izmodre. Mi se tolažimo samo z besedami: »Tu se ne da nič narediti!« ali pa stokamo, naj nam pomaga kdo drugi. A da bi si hoteli pomagati sami? Ne, ne! Vemo pa dobro, da nam nihče ne bo v naših stiskah pomagal, pač pa bo vsak našo stisko izrabljal v svojo korist!

Le pogledjmo naše mlekarstvo. Priznamo,

da se v najnovejšem času dosti dela na tem polju, tedi orji, ki danes dela, mora premagati in popraviti mnogo grehov prednikov. Iz nereda ustvarjati red je težavna naloga in razni interesi, ki se tu križajo in si nasprotujejo, imajo za posledico, da je naš trg še vedno poplavljen s tujimi mlečnimi izdelki, čeprav imamo domačega blaga več kot preveč.

Ali bo naš kmet vendar že enkrat začel misliti gospodarsko?

Mnogokrat slišimo besedo, da nas bo uničila kriza. To ne drži — kriza nas ne bo uničila, ampak naša nepoučenost oziroma lastra neumnost, ker vedno računamo na pomoč drugih. Nas bodo kvečjemu uničili oni, ki bi radi »vodili« naše gospodarstvo, a nimajo sposobnosti, da bi to izpeljali.

Kmetje morajo vendar enkrat priti do spoznanja, da je prva in glavna njihova briga in skrb gospodarstvo. Danes se suče ves svet okoli vprašanja, kako bi se dalo ljudem pomagati gospodarsko — mi pa sanjarimo in čakamo pohlevno, kako in kdaj nam bodo pomagali — tujci...

„Vojne ne bo še 10 let“

Bivši predsednik angleške vlade za časa vojne Lloyd George, je rekel nekemu časnikarju:

»Nemčija ne more začeti vojne. Razpoloženje za vojno je v Avstriji pač tu, nima pa Nemčija dovolj sredstev, ki so prav tako važna. Po mojem ne bo vojne še najmanj 10 let.«

Velik kmetijski tabor,

pod pokroviteljstvom g. bana dr. Drago Marušiča, v Novem mestu priredi v nedeljo, dne 2. septembra t. l. Zveza kmetijskih fantov in deklet pododbor novomeški s sledečim dnevnim redom:

Ob 9-30 uri dopoldne razstava in premovanje konj;

ob 10. uri dopoldne ogled Kmetijske šole na Grmu;

ob 13-30 spreved z godbo skozi mesto;

ob 15. uri kmetijski tabor na Loki in govori.

Po zaključnih govorih prava domača kmetijska zabava.

Kmetje iz prostrane novomeške okolice in ostale Dolenjske vabljeni vsi, da skupno glasno manifestiramo za svoje pravice in složnost vsega podeželja!

Minister Sušnik — umrl

Pretekli petek popoldne je umrl v Ljubljani prof. Anton Sušnik, minister v p.

Profesor Sušnik se je rodil 16. januarja t. 1880 v vasi Zduše pri Mekinjah v kamniškem okraju. Študiral je v Ljubljani in na Dunaju, odkoder je prišel na gimnazijo v Kranju, kasneje pa v Ljubljano.

Politično je začel delati že kot dijak, kasneje pa ga je Slov. ljudska stranka kandidirala redno za poslanca za krški okraj. V vladi g. Davidovića je bil nekaj časa tudi minister za promet.

V svojem zasebnem občevarstvu je bil pokojnik človek izredno dobrega srca in je užival vsled tega povsod visoko osebno spoštovanje.

Grozne posledice suše v Ameriki

Kmete v Združenih državah je zadela letos katastrofa vsled vročine, kakršne ljudje še ne pomnijo. Posebno hudo so prizadete države »srednjega zapada«, t. j. Montana, Wyoming, Dakota in Nebraska. Na tem ozemlju prebiva okoli 25 milijonov ljudi, večinoma farmerjev (kmetov), ki že danes ne vedo, od česa bodo živeli jutri. Po cenitvi ameriških finančnikov znaša škoda vsled suše že doslej 6 milijard dolarjev, t. j. polovico toliko, kolikor je veljala svetovna vojna.

Predsednik Roosevelt se je takoj odpeljal v prizadete kraje, da se sam prepriča o obupnem stanju tamkajšnjih kmetov. V državi Montana je že sedaj nad 400.000 kmetijskih družin brez hrane, ker je vse vzela vročina. Oblasti so ugotovile, da je na solnčarici umrlo doslej že 2000 ljudi, nekaj tisoč pa jih leži po bolnišnicah.

Predsednik Roosevelt je takoj poskrbel za prvo pomoč, obljubil pa je tudi, da bo vlada za bodočnost poskrbela za namakanje zemlje tudi v takih slučajih. Gorovja ob ravnini bodo pogozdovani, ker je očitno, da vlada taka suša samo zaradi pomanjkanja gozdov, ki so jih lesni špekulanti izsekali.

Vlada je za kmete nakazala že doslej 18 milijard dinarjev podpore, treba bo pa še enkrat toliko, zlasti na zimo.

Največjo škodo pa je napravila vročina med živino. Doslej so poklali že nad 7 milijonov glav živine, ki bi bila sicer poginila od žeje. Samo vlada je kupila 2 milijona glav. Meso so predelali večinoma v konzerve.

Huda posledica suše je tudi silna draginja živil, zlasti žita. Koruznega kruha kmalu ne bo več na trgu. Kaj bodo v takih razmerah počeli brezposelni, ki jih je še vedno okoli 10 milijonov, tega nihče ne vé.

Kmetska mladina

Kmetski praznik v Ormožu

Pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet za ptujsko okrožje priredi v Ormožu v nedeljo, dne 19. avgusta 1934., pod pokroviteljstvom bana *Γ-a-ske* banovine g. dr. Draga Marušiča svoj prvi kmetski praznik, združen z veliko tekmo koscev, kolesarsko dirko in kmetsko mladinskim zborovanjem v Ormožu. Ob ½2. uri popoldne bo zbirališče koscev, grabljic, kolesarjev, jahačev, okrašenih vozov in ostalih skupin pred hotelom Raih, nakar krene povorka na glavni trg in po sprejemu pokrovitelja g. bana na tekmovališče v Pavlovce, kjer bo mladinsko zborovanje in tekma koscev za prvenstvo ptujskega pododbora. Na to kolesarska dirka na progi Pavlovci—Sv. Miklavž—Središče—Pavlovci. Po tekmovališču bo ob sviranju godbe na pihala kmetska veselica s plesom in šaljivo pošto, kjer bo tudi razdelitev nagrad koscem, kolesarjem in najbolj okrašenim vozovom. Fantje in dekleta iz ormoško-ljutomerskih gorc Vas iskreno vabijo na svoj prvi kmetski praznik! Na svidenje!

Desetletnica

Občni zbor, slavnostna proslava desetletnice Zveze kmetskih fantov in deklet in Tabor kmetske mladine 8. in 9. septembra v Ljubljani

Za naše slavnostne dni je dovoljena polovična vožnja na železnicah. Vsakdo kupi na odhodni postaji cel vozni listek in legitimacijo, ki opravičuje do brezplačnega povratka. Ostala navodila in natančen spored določimo v kraškem, ker se še pogajamo za prostor, kjer naj bi se vršila ob tej priliki tudi tekma koscev za prvenstvo Slovenije. — Prijave za udeležbo so že sedaj številne. Z nami bodo tedaj v imenu tisočev in tisočev organizirane slovenske kmetske mladine manifestirali prebujenje kmetskega stanu zastopniki poljskih, čeških, slovaških in bolgarskih kmetsko-mladinskih organizacij. — Zveza bo izdala lične bronaste spominske značke s podobo Matije Gubca.

Nedelja 9. septembra mora biti naš mogočen praznik, ko bomo zbrani iz vse Slovenije manifestirali potrebo in upravičenost močne organizacije kmetske mladine, ki stopa oborožena z izobrazbo in neomajno kmetsko zavestjo, čeprav od mnogih strani omalovaževana, pa zato tembolj odločno in vedno vidneje na plan. In to bomo posebno pokazali z impozantno povorko.

Tovariši in tovarišice! Težki časi in razmere nas ne bodo mnogo ovirale; volja, odločnost, borbenost in naša discipliniranost so močnejše, te nas vodijo k zmagi; zato boste kljub vsemu dne 9. sept. vsi prihiteli v Ljubljano, saj to je naš dan!

Ne dajmo se omalovaževati

Slovenska kmetska mladina se je pred desetimi leti zavedla, koliko pravic pripada kmetu že samo s tem, ko je on temeljni stan človeške družbe in pričla se je organizirati na edini zdravni podlagi, na temelju slovenskega agrarizma in se začela oklepiti načel slovaških kmetskih velikanov v prepričanju, da si bo le sama mogla zgraditi boljšo bodočnost; spoznala je veliko moč organizacije in ustanovila so se prva Društva kmetskih fantov in deklet, ki so se združila v Zvezo s sedežem v Ljubljani, ta pa je postala

članica Zveze slovenske agrarne mladine v Pragi.

Onim političnim krogom, ki so uspevali na račun kmetske zaslepljenosti, to ni bilo prav. Njihov strah je bil upravičen, prizadevanja v omalovaževanju tega novega in zdravega pokreta so ostala in so danes še tembolj brezuspešna, kajti Društva kmetskih fantov in deklet so že tako številna, močna in po svojih zdravih prizadevanjih povsod upoštevana v taki meri da je v Sloveniji kmetsko-mladinski pokret splošno znan kljub temu, da o njegovih prosvetnih, gospodarskih, gospodinjstkih tečajih, o tekmah koscev, žanjic, tesačev in drugih prireditvah ne pišejo dnevni listi, pač zato, ker ta pokret noče po nobenih izvoženih političnih tirnicah. Kljub vsemu omalovaževanju gre mogočna organizacija kmetske mladine svojo pot uspešno in zmagovito naprej.

Ne samo izobrazba, ki ji bodi v naših društvi prvno mesto, ne samo disciplina in mladostni polet, tudi kmetska zavest, ki si jo krepimo v naših lepih tekmah v kmetskem delu, tudi ona bo eno najmočnejših sredstev do naše zmage. Tovariši in tovarišice! S ponosom si pripnimo na prsi naš znak, štiriperesno deteljico, z zavestjo, da je to svetinja, na katero so prav tako ponosni tisoči in tisoči tovarišev in tovarišic kmetske bodočnosti v Češkoslovaški, Poljski in Bolgariji!

Ne samo »boljši« ljudje, tudi na vasi se najdejo ljudje, ki s prezirom in posmehom govore o naših organizacijah, češ, kaj pa je tega treba. Ne sme nas to motiti, ni to važno, kako nepoklicani sodijo društvo, ki se je komaj ustanovilo. Mnogo je primerov, da so dobivali ustanovitelji Društva kmetskih fantov in deklet spočetka samo polena pod noge, ko pa so društveno delo neustrašeno nadaljevali, ko so pokazali prve uspehe, tedaj so imeli mir. Zato, tovariši in tovarišice, pogumno na delo, ne ozirajte se, kako sodijo naša prizadevanja ljudje, ki jim ne hodi v račun osamosvojitve kmetske mladine ali pa ki niti v svoji starokopitnosti ne razumejo važnosti in potrebe kmetsko-mladinskih organizacij. Naša naloga naj bo, prepričati vse, ki nam nasprotujejo, da je naša pot prava in skrbeti moramo, da z uspehi to tudi dokažemo.

Kdor bi hotel nas učiti kakę nove, boljše vere, ne bo uspel, kajti mi imamo svoj prapor, ki se ga oklepamo. Drugęga se ne bomo. Branimo se pa tudi ne, da sprejmemo v naše vrste vsakogar, ki želi iskreno sodelovati na kulturno-prosvetnem in gospodarskem polju za dvig naše vasi. S. Š.

Na Triglavu

Nihče od nas dandanašnji nima denarja, da bi ga razmetaval, pa vendar skoro vsakdo goji toplo željo, da bi enkrat le šel na naš najvišji vrh — na Triglav.

Tako se nas je zbralo v soboto 4. t. m. večje število tovarišev in tovarišic v prostorih zveze. Vsi smo bili z jedačo dobro založeni in pripravljani za v hribe. Prijavili so se tudi gorenjski tovariši, da se nam medpotoma pridružijo, pa jih je odvrnilo grozeče vreme.

Do Mojstrane smo se pripeljali. Tu smo že morali na poti parkrat vedriti, zato pa je bilo pozneje ves čas izleta krasno vreme, ki je v največji meri pripomoglo, da smo imeli veličasten razgled. Prvič smo prenočevali v Aljaževem domu na vznožju visokih planin, v nedeljo rano pa smo pot nadaljevali.

Vse to naše novo okolje, sami mogočni gorski vrhovi, čist in oster planinski zrak, edinstven planinski mir, vse to človeka povsem prerodi. — Po »kosilu« in parurnem odmoru smo s Kredarice, do kamor je bila pot še najtežavnejša — pa vendar sile ni bilo —, uprli pogled na strmine proti Aljaževemu stolpu. Odšli smo po ozkih prehodih, pod katerimi zijajo globoki prepadi. Za nas, ki je bilo to prvič,

smo se z vso previdnostjo vzpenjali po jeklenih klinih in se oprijemali železne vrvi. In vendar smo se končno, brez težav, ki smo si jih predstavljali, znašli na cilju — vrhu Triglava. Imeli smo lep razgled, posebno na mogočno Triglavsko pogorje. Vpisali smo se v spominsko knjigo, se fotografirali in zapeli ob državnem mejniku nekaj pesmi. Kot so nam igrala vsa najlepša čustva, nam je vendar pri srcu bilo težko ob pogledu na prelepo slovensko zemljo onkraj meje. — Bali smo se, da bo šlo navzdol težje, pa smo le in v najboljši volji proti večeru srečno prišli do Aleksandrovega doma, kjer smo zopet prenočevali.

V ponedeljek zjutraj nas je pot vodila do Triglavskih jezer, ki se kot biseri blestijo v teh gorskih pečinah. Tam smo pri prvem jezeru tik ob meji počivali nekaj ur in veselo prepevali, ker se nam ob lepoti razgleda skoro ni dalo naprej. Pozno popoldne smo se zopet vsidrili v koči ob jezerih, v torek zjutraj pa odšli proti rajsko lepemu izviru Savice in idiličnemu Bohinjskemu jezeru. Popoldne smo bili že v Ljubljani. — V trajnem spominu nam bo ostal ta naš skupni naskok na Triglav in za vedno nam bodo nepozabne prirodne krasote naših planin, posebno divji slap Peričnik, mogočne strmine, bajni naš najvišji gorski velikan, romantična in prelepa Bohinjska dolina z jezerom, veličasten izvir Savice ter končno naše planinsko tovarištvo in dobra volja, ki nam jo je do solz vso pot vžigal štajerski tovariš Slavko.

★

Gorenje Otave pri Begunjah nad Cerknico. Naj se tudi mi notranjski kmetski fantje in dekleta, živeči v prijaznih vasičah otavske okolice, oglasimo in povemo, kako pri nas napreduje društveno življenje.

V aprilu t. l. smo imeli občni zbor društva, na katerem smo izvolili po večini stari odbor. Poslali smo tudi dva člana in dve članici na prosvetno organizatorični tečaj, ki ga je priredila naša Zveza, ter smo na tem tečaju dobili pobude in smernice za novo delovanje.

1. julija smo igrali Anzelgruberjevega Krivopriseznika, ljudsko igro, ki je kljub slabemu vremenu prav dobro izpadla. Igrali smo pod režijo tovariša šolskega upravitelja Metoda Merviča, kateremu se tem potom tudi najlepše zahvaljujemo za vso skrb in požrtvovalnost ter ljubezen, ki jo posveča kmetski mladini in sploh kmetskemu stanju.

Dne 19. t. m. bomo pa priredili člansko tekmo koscev in žanjic ter vabimo na to prireditve vse prijatelje našega gibanja.

Končno vabimo vse fante in dekleta, ki se sedaj niso še v našem društvu, naj pristopijo ter opustijo druge igre dvomljivega značaja, to posebno fantje.

Sv. Lenart nad Laškimi. Društvo kmetskih fantov in deklet je preložilo tekmo koscev, združeno s kmetsko veselico na nedeljo, dne 19. t. m. Prireditve se prične ob ½3. uri popoldne v malih Grabovšah z veliko povorko. Vsi, od blizu in daleč, ste na dan 19. avgusta iskreno vabljeni k Sv. Lenartu na kmetski praznik!

Zaplana pri Vrhniki. Tukajšnje Društvo kmetskih fantov in deklet priredi v nedeljo, dne 19. t. m. tekmo tesačev. Na to našo prvo prireditve vsi iskreno vabljeni!

Gradec v Belokrajini. Društvo kmetskih fantov in deklet priredi to nedeljo 19. t. m., tekmo mizarjev. Vsi prijatelji vljudno vabljeni na to kmetsko prireditve!

Ljubljanski pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet ima svojo redno odborovo sejo v nedeljo, dne 19. t. m. ob ½9. uri dopoldne v prostorih Zveze, Tavčarjeva ul. 1. — Udeležba zastopnikov vseh društev brezpogojno obvezna radi proslave Zveze. Bodite točni!

Predsednik.

Novice

★
Mrtvo so našli 11. avgusta zjutraj na železniški progi pri Moškanjih 23-letno Lizo Čuš iz Mezgovcev. Stopila je na železniški tir, a vlak jo je prehitel in povozil.

Vojaštvo kupuje pšenice. 20. avgusta bo vojaška uprava v Mariboru kupovala pšenico po dnevni ceni, in sicer samo od pridelovalcev. Ceno bodo plačali takoj s pol-odstotnim odbitkom.

►Mariborski teden je dobro uspel. Doslej ga je obiskalo nad 5000 ljudi.

Sleparske ciganke so ociganile neko kmetico v mariborski okolici za 1900 Din. Ciganki sta kmetici obljubili, da ji ozdravita bolnega otroka, če dene pod otrokovo blazino ves svoj denar in ga pusti tam celo noč; pogledati pa sme pod blazino šele 4 ure po njenem odhodu. Ko pa je domov vrnivši se mož res pogledal pod blazino, tam denarja — 1900 Din — ni bilo več. —Kdaj bo iztrebljeno pri nas praznoverje?

Odpusti groze tudi rudarjem v Velenju. Nekdaj je bilo v Velenju zaposlenih okoli 1000 rudarjev, po redukcijah pa — če bodo res prišle — jih bo imelo delo in zaslužek komaj še kakih 300.

Velike množine sadja so pripeljali pretekli teden na ljubljanski trg, vsled česar so cene tudi prilično padle. Najlepše hruške so prodajali po 3—4 Din za kilo. V Ljubljano so pripeljali skoro 600.000 kil sadja samo pretekli teden.

Nič ji ne pomaga, če se še bolj drži in skriva — umazanost v perilu. Bela in gosta pena Zlatorog-ovega mila jo gotovo najde, raztopi in odplavi. Zato vse vpitje nič ne pomaga: Kdor hoče poceni prati in imeti belo in duhteče perilo, mora prati z Zlatorogom! V Zlatorogu tiči vsa tajna in umetnost imeti snežno belo in trdno perilo. Gospa, poizkusite tudi Vi prati z Zlatorog-ovim milom in kmalu bosta nerazdružljiva prijateljca. Zlatorog-ovo milo je res dobro in domače. Zato zahtevajte pri svojem trgovcu vedno le Zlatorog-ovo milo!

Temeljni kamen za novo pravoslavno cerkev v Mariboru so blagoslovili preteklo nedeljo.

Ostra, a pravična kazen. Letos 26. junija sta dva delavca in neka bivša natakarcica naletela v kavarni na nekega starejšega železničarja ki je pridno dajal za pijačo, potem so ga pa izvabili na polje in mu tam vzeli srebrno uro in 90 dinarjev. Pretekli teden pa je ljubljansko sodišče obsodilo enega izmed delavcev na 3 in pol leta težke ječe, pokvarjenko pa na 1 leto in 7 mesecev. — Škoda, da nimamo več prisilnih delavnic!

Staro keltsko naselbino na Vačah zopet razkopavajo. Kelti so bili prvi stanovalci v naših krajih. Naselbino cenijo na približno 400 keltskih hiš.

Velik požar v Šiški pri Ljubljani je napravil trem posestnikom okoli 301.000 dinarjev škode.

Pazite na otroke! Družini Bevčevi na Brezjah pri Trebelnem se je zadržala komaj enoletna hčerkica; brčkone je dete pogoltnilo kakšno slivo, kar jo je zadušilo. Domači so odšli na delo, otroka pa so pustili samega.

Silna nevihta s točo je razsajala pretekli teden nad Trebnjem. Neurje je napravilo mnogo škode zlasti na ajdi.

Denar je hotel iztihotapiti iz naše države na Reki neki pristaniški delavec na Sušaku. Pri delavcu so našli 100.000 dinarjev, katere so zaplenili.

Kathreiner Kneippova sladna kava je s svojo kakovostjo in izdatnostjo nenadkriljiva! Pazite na tovarniški znak!

Drzen vlom v Litiji. V prostore litijskega sodišča so 12. t. m. vlomili doslej še neznan zlikovec, a posebnega uspeha niso imeli. Vlomili so tudi v prostore davkarije in zemljiške knjige; povsod so razmetali uradne spise, do denarja pa niso prišli.

Lepo obrtniške razstave so priredili po vzoru obrtnikov v Št. Vidu nad Ljubljano tudi obrtniki na Viču pri Ljubljani. Razstavo so odprli preteklo nedeljo. Razstava je nov dokaz, da stoje naši obrtniki na višku in da nam mnogo izdelkov ni treba več naročati iz tujine.

Nevarni vlomilci pod ključem. Orožniki so prijeli v Kranju 4 vlomilce, ki so dolgo strahovali ves Kranj in okolico. Pri vseh vlomih so napravili za mnogo tisoč dinarjev škode.

Nesreča v kamniških planinah. Blizu Cozove koče v kamniških planinah je te dni ponesrečil Izidor Grčić iz Beograda. Padel je v 20 metrov globok prepad. Z velikimi težavami rešenega moža so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Novo gospodarske uredbe pripravlja minister za poljedelstvo in sicer uredbo o denarnih zavodih, o zadrugah in o zaščiti kmetov, potem o kartelih, o Privilegirani agrarni banki, o Hipotekarni banki in uredbo o maksimiranju obrestne mere.

60-letni možakar je oklal svojo 35-letno zaročenko. V Zagrebu je našel 60-letni Ambrož Oblašek svojo 35-letno zaročenko Korenovo v kavarni z nekim mlajšim moškim. To je moža

tako raztogotilo, da je Korenovo sunil parkrat z nožem v hrbet in jo nevarno ranil.

Velikim tatvinam so prišli na sled na Jesenicah v tovarni železa. Razni zlikovci so kradli iz skladišč blago, njihovi pomagači pa so blago po neverjetno nizkih cenah prodajali naprej.

Utonil je v Savi pri Rajhenburgu Jože Goršek, slikarski pomočnik iz Senovega.

Živinorejci in trgovci, pozor!

V Žerovnici pri Cerknici bosta poleg že znanih starih sejmov še dva nova, in sicer: 7. septembra in 20. julija vsakega leta, če pade na ta dan praznik, se vrši semenj naslednji dan.

Na prvem sejmu, ki bo dan pred praznikom Malega Šmarna, se bodo razdelile za najlepše na sejmišče prignane konje in živino sledeče nagrade:

za par najlepših konj Din 80,—,
za par najlepših volov Din 80,—,
za najlepšo kravo Din 40,—,
za najlepšo telico Din 40,—,
za najlepši par plemenskih prašičev Din 40.

Hribar Franc, načelnik.

Gospodarstvo

Zatiranje šmarnice

Kraljevska banska uprava razglša:

Člen 48., odstavek 3. finančnega zakona za leto 1934/35 z dne 28. marca t. l. določa, da morajo vinogradniki zatreti samorodnice do 1. marca 1935, sicer store to oblasti. Za svojo hišno uporabo sme kmetovalec začasno obdržati do največ 500 trsov.

S tem členom finančnega zakona je samo dopolnjen še vedno veljaven čl. 23. »Zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva od 30. decembra 1921, ki se glasi:

»Radj vzdrževanja naših vin na dostojni višini, ki je neizogibno potrebno, da se ojači izvoz vin, se prepoveduje tako po državnih in privatnih trsnicah, kakor tudi po vinogradih razmnoževanje in sajenje onih hibidov ameriške trte in hibridov med ameriško in evropsko trto, ki rode neposredno brez cepljenja. Izvzeti so samo oni hibridi, za katero da dovoljenje ministrstvo za kmetijstvo.

Vsako novo sajenje šmarnice in izabele je še vedno prepovedano in se bo po zakonu strogo kaznovalo, ker ni prinesel novi zakon v tem pogledu nobene spremembe, pač pa strogo določbo, da ne sme za prihodnje leto noben vinogradnik obdržati od starih nasadov več kot 500 trsov samorodnic (šmarnice) za lastno uporabo.

Kraljevska banska uprava bo v okvirju proračunskih možnosti tudi letos podpirala zatiranje šmarnice na sledeče načine:

1. Dovoljevala bo za vsaka dva letos izkrčena trsa samorodnic v izrazito vinorodnih legah po en cepljen trs plemenitih sort iz banovinskih trsnic, ki so: v Pekrah (p. Limbuš), v Kapeli (p. Slatina Radenci), v Dramljah, v Leskovcu, (p. Krško), v Kostanjevici, v Draščih (p. Metlika), na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru ter na Kmetijski šoli na Grmu (p. Novo mesto).

V slučaju, da bi zaloge trsja v navedenih trsnicah ne zadostovale in če bodo še na razpolago denarna sredstva, se bo dal denarni prispevek za nabavo trsja od privatnih trsničarjev, ki imajo dovoljenje za trsničarstvo od ministrstva za kmetijstvo. Najvišji prispevek bo znašal 1 Din po kosu.

Radi omejenih sredstev se bodo upoštevali le manjši vinogradniki v slabih gmotnih razmerah. Prošnjo je kolkovati s 5 Din in jo predložiti občinski upravi skupno s potrdilom, katere od navedenih samorodnic trsnic, da je poselec trsje pri nji naročil. Občinska uprava poda na

prošnji izjavo o gmotnem stanju prosilca in da-li je položaj res izrazito vinoroden ter navede število trsov šmarnice, oziroma ostalih samorodnic, ki jih namerava vinogradnik zamenjati z žlahtno trto. Tako opremljeno prošnjo pošlje občina na pristojno sresko načelstvo, ki bo preko svojih kmetijskih referentov kontrolirajo v prošnjah navedene podatke in prošnje odposlalo na Kraljevsko bansko upravo v Ljubljani.

2. V izjemnih slučajih se bo moglo upoštevati tudi prošnje iz nevinorodnih krajev, kjer se bo dodeljevalo samo za letos izkrčeno šmarnico odgovarjajoče število sadnih drevesc in sicer največ eno drevesce za 50 izkrčenih trsov šmarnice.

Po 15. februarju 1935 dospele prošnje se ne bodo upoštevale.

Za vsak uspešno precepljen trs šmarnice v izrazito vinorodnih legah se bo dovoljevalo po Din 0-20 nagrade manjšim vinogradnikom, ki se nahajajo v slabih gmotnih razmerah. Prošnjo je treba kolkovati s 5 Din ter jih vložiti do 20. septembra 1934 preko občinske uprave in sreskega načelstva. Občina poda slično izjavo kot v slučaju 1., s to razliko, da navede število letos uspešno precepljenih trsov šmarnic, mesto mesto števila trsov, ki jih je zamenjati z žlahtno trto. Kontrolo izvede sresko načelstvo preko svojih kmetijskih referentov.

Travniki in pašniki v kmetiskem gospodarstvu

Travniki in pašniki so one površine, ki služijo proizvodnji krme. Krmo s travnikov kosimo in spravljamo za zimo; krme s pašnikov pa ne shranjujemo, temveč jo uporabljamo za pašo.

Pri travnikih in pašnikih razlikujemo naravne travnike, ki ostanejo vedno le travniki, in umetne travnike, ki se od slučaja do slučaja orjejo in kultivirajo ko njive, pozneje se pa spet spremenijo v travnike. Točne meje med travniki in pašniki ni mogoče potegniti, ker služijo v mnogih slučajih tudi travniki za pašo in pašniki za košnjo. Površinsko razmerje travnikov s posebnim ozirom na njive ali celokupno gospodarsko površino ni povsod enako, temveč se mnenja napram talnim, podnebnim in splošnim prilikam. V naši državi iznaša travniška povr-

šina z ozirom na skupno gospodarsko površino približno 10%; vidimo pa tudi, da se razmerje med travniki in pašniki na eni strani in celokupno gospodarsko površino na drugi strani menja v posameznih krajih zelo različno.

V južnih krajih na splošno nimamo travnikov in pašnikov; v severnih delih pa iznaša travniška in pašniška površina 50—80% skupne obdelane zemlje; vzrok temu dejstvu iščemo lahko le v gospodarskih in naravnih prilikah posameznih krajev. Množina padavin, talna kakovost, agrarni odnošaji, kulturno stanje in narodni običaji so merodajni činitelji, od katerih je odvisna sprememba. V vzhodnih delih pridelujejo največ 10 metrskih stotov (q) sena z 1 jutra, dočim dobivamo na severu na isti površini 15 do 20 metrskih stotov sena. Iz tega je popolnoma jasno, da bo v bodočnosti na jugu vedno manj travnikov; njive pa bodo igrale vodilno vlogo. Zato je gorenji primer za prakso veljaven; tudi v naših krajih se bo marsikaj izpremenilo. Mnogo njiv bo dalo prednost travnikom in pašnikom, ki se bodo bogotno razvijali v procvit naše živinoreje.

Gospodarski pomen travnikov je velik s posebnim ozirom na sledeče razloge:

1. Travniki nam dajejo prvovrstno krmo za živino; njeno vrednost ne morejo nadomestiti z ničemer.

2. Travniški donos je povsem siguren, ker so travniki sestavljeni iz mnogih in različnih rastlin; njih ne morejo popolnoma uničiti klima in škodljivci.

3. Travniška kultura ne zahteva toliko stroškov in dela kakor njiva.

4. Travniki so temelji naši živinoreji.

Vsi naši travniki sicer nimajo splošne gospodarske važnosti; jasno je, da se samo dobri travniki približujejo temelju misli nemškega raziskovalca Kühna, ki pravi: »Tam, kjer imamo dosti krme, imamo tudi mnogo mleka, mnogo gnoja, mnogo žita in kar je glavno, tudi mnogo denarja!«

Dobre travnike pa dosežemo le s pravilno kulturo, nego in razumnim gnojenjem; omenjeni činitelji nam manjkajo; zato so naši travniki pretežno slabi in dajejo slabo kakovost.

Lado Jerše.

★

Škoda vsled rje

Kaj je rja, vemo vsi; če pride n. pr. železo v stik z zrakom ali z vodo, se spaja železo s kisikom, ki je v zraku in vodi in novo spojino imenujemo rja. Rja pa železo in druge kovine uničuje.

Nihče pa ne bi verjel, kako ogromno škodo nam dela rja. Angleški veleindustrijec Hadfield je izračunal, da so izdelali ljudje od l. 1860. do l. 1920. 1860 milijonov ton železa in jekla, od te količine pa je rja uničila celih 600 milijonov ton, torej kar celo tretjino! Vrednost uničenega železa znaša 15 milijard nemških zlatih mark, to je toliko, kakor izdajo vse države na leto za svoje oboroževanje. Samo Nemčija trpi na leto do 2 milijardi zlatih mark škode vsled rje!

Mnogo pa stanejo tudi sredstva, ki naj rjavenje preprečijo. Za taka sredstva izdajo v Združenih državah na leto okoli 2 in pol milijarde dolarjev, v Nemčiji pa izdajo samo železnice na leto do 50 milijonov mark za razne barve in maže proti rji.

★

Tečaj za sortiranje in vlaganje sadja se vrši v četrtek, 13. septembra t. l. na banovinski sadjarski in vinarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Udeležbo je javiti z dopisnico do 10. septembra ravnateljstvu šole.

Banovinska kmetijska šola v Sv. Jurju pri Celju sporoča, da se zaključiti letošnje šolsko leto z 12. septembrom, novo šolsko leto se pa začne 24. septembra.

Da je mogoče prošnje predložiti pravočasno kraljevski banski upravi v pregled in odobritev

in da morejo tudi sreski kmetijski odbori pravočasno sklepati glede podpor za prošilce svojega sresa, poziva uprava ponovno stariše in prošilce, da čimprej vložijo prošnje za sprejem v celoletno kmetijsko šolo na zavodu. Obenem naproša uprava tudi podeželsko duhovščino, učiteljstvo, občine, sreske kmetijske referente in druge faktorje po deželi, da opozore primerne kmetijske fante na vstop v kmetijsko šolo. Prošnje z 5 Din kolkovane je treba vložiti na upravo šole najpozneje do 29. avgusta ter priložiti krstni list, demovnico, zadnje šolsko izpričevalo, npravstveno spričevalo in uverenje oziroma potrdilo o premoženjskem stanju starišev prošilca.

Ravnatelj.

★

Vabilo na zadružni kongres

Zemaljski savez zadruga za poljoprivredni kredit v Beogradu priredi v nedeljo, dne 19. avgusta ob pol desetih dopoldne zadružni kongres v Beogradu, na katerega vabi tudi naše slovenske zadrugarje. Ob tej priliki bo tudi manifestacijska povorka in prireditelji žele, da bi bilo čimveč udeležencev v narodnih nošah.

Dovoljena je polovična vožnja in vsak udeleženec naj kupi na odhodni postaji celo karto obenem pa tudi rumeno legitimacijo za pet dni, katero mora žigosati v kongresni pisarni v Beogradu. Kupljena vozovnica in od prirediteljev žigosana legitimacija služita za brezplačen povratek domov.

Razno

★

Nevaren prah

Pri vsakem obdelovanju kakršnegakoli blaga (materijala) se mnogo snovi izpremeni v prah. V nemški lesni industriji odpade pri predelovanju lesa skoro 1 milijon kubičnih metrov žaganja na leto. V tekstilnih tovarnah se izpremeni v prah 3—5 odstotkov vsega materiala (volne, svile itd.), tobaka pa gre v tobačnih tovarnah do 2 odstotka.

Cestni prah nastaja iz zdrobljenih raznih odpadkov, ki jih mečemo na cesto, potem od zdrobljenega kamenja in od saj in drugih odpadkov kurjave. V Nemčiji so izračunali, da preide na leto od tračnic itd. okoli 210 ton železniškega materiala v prah.

V Liverpoolu v Angliji pade iz zraka na tla vsako leto na sto kvadratnih kilometrov površine do 25 tisoč ton prahu, v Londonu pa 13 tisoč ton. — Ta prah leži nad velemestom kakor če bi nad mesto poveznil velik zvon, tako da solnčni žarki le težko prodirajo skozi, kar ima za posledico znatno potemnitev in vsled tega veliko večjo porabo luči kakor je potrebno sicer. Londonska megla je posledica ogromnih količin

Zaupen pogovor

Kaj praviš ti, ki se baviš s politikom, kdo bi zmagal v slučaju, da pride med nami in Japonci do vojne?

Jaz kot politik prav za prav iz previdnosti ne pravim nič, vendar sem globoko prepričan, da bi bila zmaga na naši strani. To trdim že radi tega, ker vem, da bi nam sena, zlasti pa slame in domačih otrobov nikdar ne zmanjkalo.

prahu, ki lega vsak dan nad mesto. Posebno drobci premoga, ki plavajo v zraku, so nevarni in škodljivi človeškemu zdravju. Zato pa se posod prizadevajo, da prašenje kolikor mogoče omeje.

Podeželske hiše v Italiji

V Italiji nameravajo kmetске in delavske hiše na deželi tako predelati in popraviti, da bodo hiše pomenile za ljudi dom, ne pa hlev. Hiša, tako pravijo začetniki tega načrta, naj ne služi samo enemu človeku ali eni rodbini, ampak celim rodovom kot prava domačija. Ta reforma pa nima namena ustvarjati novih naselbin, ampak hoče ohraniti to, kar že obstoji, da ne bi ljudje tako tiščali z dežele v mesta kakor sedaj. Kmetских hiš nameravajo na novo sezidati ali pa popraviti in prezidati okoli 1 milijon v 10 letih, vsa dela pa bo vodil posredni urad za zidavo kmetских hiš. Hišice bodo zgrajene v domačem slogu in ozirali se bodo tudi na krajevne razmere glede obdelovanja polja. Osrednji urad bo skrbel tudi za denar za zidanje, bo pa tudi odločal, ali je kakšna stavba primerna za človeško bivališče ali ne. Posebno pozornost bodo posvečali zdravstvenim razmeram. Če bi se pa kakšen lastnik branil hišo podreti ali popraviti, bo imel urad pravico do razlastitve.

Seveda bodo te načrte lahko izvršili le, če bodo imeli — denar.

Gospodarska diktatura v Nemčiji

Kakor v vseh državah, tako so tudi v Nemčiji dandanes gospodarska vprašanja najvažnejša; v Nemčiji še posebno zaradi tega, ker obstoje ostra nasprotja med nauki in gospodarskimi zahtevami narodnih socialistov in pa med zahtevami velekapitala. Poostren je gospodarski položaj še s tem, ker nemška industrija le s težavo dobiva potrebne surovine iz inozemstva, ker ni na razpolago dovolj tujega denarja za plačevanje surovin.

Ta položaj je ustvaril potrebo, da prevzame vodstvo vsega gospodarstva v Nemčiji en sam mož, in sicer je Hitler določil za to mesto doktorja Schachta, guvernerja nemške državne (narodne) banke, ki ima sedaj v svojih rokah nadzorstvo nad vsem nemškim gospodarstvom. Dr. Schachtova moč je danes dosti večja kakor moč armade in moč vladajoče narodno-socialistične stranke.

Umetna volna iz jute

Neki angleški strokovni list za kemijo opisuje način, kako se da izdelati iz vlaken jute umetna volna. Umetna volna je porabna sama, da se pa tudi z naravno volno dobro mešati ali pa s svilo.

Ruski letalci so leteli nedavno na obiske v Pariz in v Rim. V Pariz je priletelo 6 najmodernejših letal, ravno toliko pa v Rim. Nekaj letal te vrste pa so poslali na razna ruska letališča v Sibiriji, odkoder lahko ogrožajo japonske postojanke.

Jetika v naši državi

Med najbolj razširjene bolezni v naši državi spada jetika. Po izjavi ministra dr. Novaka umrje pri nas za jetiko nad 40.000 ljudi na leto. Dočim pa imajo drugod dovolj zdravilišč za jetične, imamo pri nas komaj 40 zdravilišč s približno 2000 posteljami.

Da se to stanje popravi, je ustanovilo ministrstvo za ljudsko zdravje pri nas poseben oddelek za organizacijo borbe proti jetiki.

Slejkoprej pa ostane resnica, da je najboljšje sredstvo proti jetiki dobra hrana, primerna obleka in zdravo stanovanje. Te stvari ljudem preskrbeti pa je naloga dobre gospodarске in socialne politike.

Vesti iz sveta

Japonska konkurenca dela že po vsem svetu evropskim in ameriškim fabrikantom hudo konkurenco. Sedaj so začeli Japonci izdelovati avtomobile, ki jih prodajajo po 10—12 tisoč dinarjev; s temi cenami so hudo zadeli ameriške in angleške izdelovalce avtomobilov.

Dober zaslužek. Pisatelji navadno ne zaslužijo mnogo. Tu pa tam se pa le komu posreči, da zasluži lep denar. Tako je n. pr. pisatelj znanih kriminalnih romanov Edgar Wallace, čegar nekaj del je prevedenih tudi na slovenski jezik, zaslužil nad 1 milijon angleških funtov (skoro 400 milijonov dinarjev), pa je vseeno umrl ves zadolžen.

330 let staro vino so prodali nedavno v Varšavi iz kleti nekega veletrgovca. Na prodaj je bilo okoli 2000 steklenic vina, med njimi pa jih je bilo nekaj z letnico 1610.

Cene zlatnikov. Za zlatnike (ekine) plačuje Narodna banka sledeče cene: 1 napoleon 303 Din 50 par, za 20-kronski zlatnik 318 Din 50 par, za zlat angleški funt 381 Din 50 par, za zlat ameriški dolar pa 78 Din 50 par.

Angleškega admirala Byrda, ki je prebil v južnem ledenem morju popolnoma sam na vremenski opazovalnici, so te dni rešili. Admiral je bil že izčrpan do zadnjih moči.

Mačke v Carigradu. V Carigradu živi po neki cenitvi okoli 80.000 mačk brez gospodarja. Mestni svet je sedaj sklenil mačke dati poloviti in jih prepeljati na neki samotni otok, kjer naj poginejo.

Kako stanujejo kmetje v Italiji. Po poročilu osrednjega statističnega urada v Rimu je v Italiji nekaj nad 3 in pol milijona kmetijskih hiš. Od teh bi jih pa bilo treba podreti nad 160.000, okoli pol milijona hiš pa obnoviti. K hišam pa prištevajo tudi 6000 votlin, kjer bивajo ljudje.

Poljske rudarje, ki so delali v Franciji v nekem rudniku, so iz Francije zaradi štrajkanja izgnali.

Srednješolci — roparji in morilec. Blizu mesta Falticeni v Rumuniji so našli te dni ubitega in oropanega milijonarja Berkovića. Orožniki so ugotovili, da je moža ubilo 6 srednješolcev. Pri fantičih so našli še 50 tisoč lejev.

Sardine so pometali nazaj v morje ribiči v nekem manjšem pomorskem mestu v Franciji, ker jih fabrikanti konzerv niso hoteli kupiti po primerni ceni.

Branilec trdnjave Przemysl med svetovno vojno general Kuzmanek je pretekli teden umrl. Po padcu trdnjave je prišel general v rusko ujetništvo, ž njim vred pa tudi 150.000 mož broječa posadka, ki se je morala udati zaradi pomanjkanja živeža.

Polže namerava rediti neka tvrdka na Tirolskem. Polži so v Italiji in v Franciji zelo priljubljena jed.

Radio

PROGRAM RADIJSKE ODDAJNE POSTAJE LJUBLJANA

od 19 do 25. avgusta 1934.

Nedelja, 19. avg.: 9.00: Versko predavanje. 9.30: Trbovlje (L. Mrzel) — 16.00: O sadni trgovini (Flego Anton).

Ponedeljek, 20. avg.: 19.30: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna).

Torek, 21. avg.: 19.00: Otroški kotiček (Manca Komanova) — 19.30: Pokopana preteklost pod Prisankom (Jos. Vandot) — 20.00: Orgelski koncert, izvaja Blaž Arnič, vmesne samospelve poje Angela Megle.

Sreda, 22. avg.: 19.00: Krvoločni bogovi Mehikancev (Fran Terseglav).

Četrtek, 23. avg.: 19.30: Regulacija Ljubljane (Ciril Kočevar).

Petek, 24. avg.: 19.30: Prizori iz narave (Joz. Herfort).

Sobota, 25. avg.: 19.00: Koroška ura — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Valute

1 ameriški dolar	Din 33-40
1 nemška marka	Din 13-25
1 švicarski frank	Din 11-10
1 angleški funt	Din 172-—
1 francoski frank	Din 2-24
1 češkoslovaška krona	Din 1-41
1 italijanska lira	Din 2-92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1934, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28½% na ime »primač«.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8-80 dinarjev.

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 328—330
7% investicijsko posojilo	Din 71—72
7% Drž. hipotek. banka	Din 67—68
6% begluške	Din 58—59
4% agrarne	Din 38—39
7% Blair posojilo	Din 56—57
8% Blair posojilo	Din 65—66
Privilegirane agr. banke	Din 218—219

Sejmi

19. avgusta: Pekel pri Polčcanah, Slov. Bistrici, Središču, Velenju, Dekležovju, Murskem Središču.

20. avgusta: Zatični, Blagovici, Mihajlovcu.

21. avgusta: Metliki, Dol. Lendavi.

22. avgusta: Novi vasi na Blokah, Litiji.

24. avgusta: Št. Jerneju, Kočevju, Javorju nad Šmartnem pri Litiji, Slov. Bistrici, Rogatcu, Murski Soboti, Legradu.

25. avgusta: Ambrusu, Tinskem, Loki pri Zusmu.

EKONOM

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani
Kolodvorska ulica 7

Telefon Interurban 25-06

(v lastni hiši)

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne „Ilovac“, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

Hranilno knjižico

„Kmetškega hranilnega in posojilnega doma“ v Ljubljani za znesek Din 13.000—kupim. Poudre poslati na upravo lista pod št. „35“

Naročajte
Kmetški list!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ŠT. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetški dom“. Žiro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4%, brez odpovedi, po 5%, pri tromesečni odpovedi. — **JAMSTVO ZA VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. Strankam vadi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. — **POSOJILA** daje na poroštvo, na vknjižbo in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, 'e ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—. Rezerve Din 1.200.000—.